

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Viite: Lausuntopyyntö 7.12.2020 VN/5326/2020, VN/5326/2020-MMM-4

Lausunto kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja sen toimeenpano-ohjelman luonnoksesta

Maa- ja metsätalousministeriö on 7.12.2020 pyytänyt lausuntoa kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja sen toimeenpano-ohjelman luonnoksesta.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 16.1.2020 hankkeen kansallisen vesihuoltouudistuksen toteuttamiseksi. Hankkeen tavoitteena on varmistaa kaikille vesihuoltolaitosten asiakkaille turvallinen ja toimintavarma vesihuolto. Samanaikaisesti tavoitteena on edistää mm. toimialan energiatehokkuutta, uuden teknologian käyttöönottoa ja toimialan digitalisoitumista sekä pitkäjänteistä tietopohjaista toiminnan suunnittelua. Hanke tuo yhteen alan toimijat eri hallinnonaloilta ja eri päätöksenteon tasoilta.

Hankkeen visioryhmä on valmistellut vesihuoltouudistuksen vision ja sitä tukevan toimeenpano-ohjelman luonnoksen uudistuksen toteuttamiseksi. Ohjelmaluonnoksessa, johon maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa, on etsitty keinoja vesihuollon toimintavarmuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä toimialan uudistamiseksi.

Ohjelmaluonnoksen mukaan vesihuoltoalan keskeisin haaste tällä hetkellä on laitoksentän hajanaisuus. Lisäksi monilla pienemmillä vesihuoltolaitoksilla on pulaa sekä osaajista että resursseista. Keski-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että toimeenpano-ohjelman tavoitteeksi on nostettu vesihuoltolaitosten toimintaedellytysten parantaminen vahvistamalla laitosten taloudellisia- ja osaamisresursseja.

Toimenpide-ohjelman taustaselvityksen mukaan verkostosaneerausmäärät tulisi vuositasolla vesijohtoverkon osalta noin kaksinkertaistaa ja jätevesiviemäriverkoston osalta noin kolminkertaistaa verrattuna nykyisiin saneerausmääriin seuraavien 20 vuoden aikana. Taustaselvityksen mukaan nykyinen laitoserakenne nykyisen suuruisilla vesihuoltomaksuilla ei kykene vastaamaan kasvavaan investointitarpeeseen. Keski-Pohjanmaan liitto pitää toimeenpano-ohjelman keskeisenä puutteena sitä, että se ei etsi ratkaisuja rahoituksen haasteisiin.

Toimeenpano-ohjelman keskeiset toimenpiteet on koottu neljään kokonaisuuteen: 1. Toimiva lainsäädäntö ja valvonta, 2. Toimivat vesihuoltolaitokset, 3. Osaamisen kehittäminen sekä 4. Resurssivii-
saus ja digitalisaatio. Toimivat vesihuoltolaitokset kokonaisuudessa on keskeiseksi toimenpide-ehdotukseksi nostettu alueellisen yhteistyön kehittäminen. Keski-Pohjanmaan liitto pitää tätä yhtenä oikeana keinona taloudellisten- ja osaamisresurssien vahvistamiseksi.

Vesihuoltouudistuksen tavoitteena on varmistaa kaikille vesihuoltolaitosten asiakkaille turvallinen ja toimintavarma vesihuolto. Tämä ei onnistu pienillä laitoksilla pelkällä vesihuoltomaksujen nostolla. Keski-Pohjanmaan liiton mielestä yhteiskunnan on osallistuttava vesihuollon turvaamiseksi tarvittaviin investointikuluihin.

Keski-Pohjanmaan liitolla ei ole muuta huomautettavaa kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja sen toimeenpano-ohjelman luonnoksesta.

Jyrki Kaiponen
maakuntajohtaja

Teppo Rekilä
yhteyspäällikkö